

Україні. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2016. № 1 (30). С. 96-100.

6. Хто може їздити без страхового поліса. URL: <https://doradvokat.com.ua/hto-mozhe-yizdyty-bez-strahovogo-polisa/>

УДК 368.5

Рубцова Н.М.,

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна*

ОГЛЯД СТРАХОВИХ ПРОДУКТІВ ЗІ СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ

Аграрне страхування є одним із найефективніших інструментів управління ризиками, які відчують агровиробники в процесі виробництва сільськогосподарської продукції. Проте, діюча на сьогодні система агрострахування є незадовільною і з кожним роком очікуючи поліпшення ситуації, ми спостерігаємо регресні процеси на ринку страхування сільськогосподарської продукції. Для порівняння, відсоток проникнення агрострахування в сільськогосподарську галузь України (обсяг застрахованих площ) у 2018 році становив 5,04%, тоді як величина даного показника у 2007 році становила 12,65%, а у 2008 році – 6,02%, коли активно працювала програма державного субсидування страхових премій. В США і Канаді охоплення страхуванням посівних площ становить 86% та 65% відповідно.

Низький попит на агрострахування в Україні пов'язаний з високою вартістю послуги, обмеженим вибором контрагентів, складністю механізму страхування.

На початок 2019 року ліцензію на провадження страхової діяльності у формі добровільного страхування сільськогосподарської продукції мають 64

страхових компаній. Лідером серед страхових компаній, що надають послуги зі страхування сільськогосподарської продукції є ПрАТ «СК «ПЗУ Україна». У 2019 році вона уклала договорів страхування на суму більше 98 млн грн. і здійснила виплат на суму майже 52 млн грн.

На сьогодні 8 з 20 страхових компаній, представлених на ринку агрострахування співпрацюють з Аграрним фондом України та Державною продовольчо-зерною корпорацією України. Параметри страхування за такими договорами поступово наближаються до параметрів страхування з незалежними договорами, що свідчить про формування реальних ринкових умов страхування [1].

Проаналізувавши роботу страховиків-лідерів в галузі агрострахування, нами виділені основні страхові продукти, що мають задовольнити потреби агробізнесу, зокрема забезпечити стабільність його виробництва і доходів, зокрема: комплексне страхування посівів сільськогосподарських культур на період перезимівлі; страхування майбутнього врожаю сільськогосподарських культур на період весна-літо; страхування майбутнього врожаю на весь період вирощування (на весь цикл виробництва); страхування багаторічних насаджень; страхування тварин та птиці; страхування сільськогосподарської техніки.

Аналіз панелі основних страхових продуктів, що надають провідні страхові компанії в галузі агрострахування показав, що найбільш широку лінійку страхових послуг в досліджуваному напрямку надає ПрАТ СК «ПЗУ Україна». Страховик із шести основних страхових продуктів направлених на захист агровиробників від сільськогосподарських ризиків надає п'ять, окрім страхування майбутнього врожаю на весь період вирощування.

У розвинутих країнах виробникам надається широкий спектр страхових продуктів, який покриває більшість погодних ризиків. В Україні ж страхові компанії пропонують виробникам захист від обмеженого кола малоймовірних ризиків. Так, у 2018 році найбільшу частку на ринку агрострахування зайняли договори страхування від повної загибелі плюс весняні заморозки (40,0% від усіх договорів).

Окрім зазначених страхових продуктів страхування сільськогосподарських культур активно на ринку агрострахування впроваджується індексне страхування врожаю. Даний вид страхування відрізняється від класичного тим, що страховим випадком стає не недобір урожаю нижче обумовленого рівня, а несприятливі метеорологічні умови, які виступають причиною неврожаїв. Аграрії одержують страхове відшкодування в розмірі, еквівалентному розміру зниження середнього рівня врожайності в регіоні [2].

Починаючи з 2016 року індексне страхування доступне для українських сільгоспвиробників у рамках програми «МетеоЗахист», аналогів якій немає на вітчизняному ринку. Програма реалізується виробником засобів захисту рослин Syngenta, страховою компанією «ПЗУ Україна» за участю Міжнародної фінансової корпорації (IFC). За підсумками 2019 року андеррайтингового року у програмі індексного страхування брало участь 517 агровиробників з площею покриття 586 тис. га.

Окрім страхових продуктів з агрострахування, що розробляються і надаються безпосередньо страховиками, на сьогодні в Україні відповідно до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» розроблено вісім стандартних страхових продуктів зі страхування сільськогосподарських культур.

На думку багатьох експертів з агрострахування, існуюча система агрострахування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, навіть за умов її функціонування не набула б особливої популярності. Основними причинами залишаються – складний механізм страхування, одноразова сплата 100% страхових премій та невпевненість агротоваровиробника в отриманні усієї суми субсидій, що належать йому, через деякий час. Часовий розрив сплати страхових платежів та повернення їх частини у вигляді державної субсидії створює розрив ліквідності у сільськогосподарських товаровиробників. В період посівної кампанії, коли агровиробники несуть значні витрати, їм додатково необхідно знайти 100% суми страхових платежів, а реальна вартість

відшкодованих через певний період коштів істотно нижче вартості фінансових ресурсів у період сівби.

З метою поліпшення ситуації в даній галузі необхідно створити законодавчу базу, яка б стала реальним механізмом підтримки українського агропромислового комплексу. Тому, на сьогодні до Верховної Ради України подано проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення правового регулювання страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою», в якому пропонується внести зміни до Податкового кодексу України в частині збільшення ставки податку на дохід за договорами страхування сільськогосподарської продукції на 0,5 в.п. з метою у подальшому спрямування цих коштів на підтримку страхування сільськогосподарської продукції, а отже реалізація положень даного проекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Також проектом Закону вносяться зміни до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою», що зазначені на даному слайді.

Таким чином, для подальшої продуктивної роботи ринку агрострахування треба тісний взаємозв'язок, простота та прозорість у відносинах між страховиком, страхувальником та державою [3], що розширить можливості доступу агровиробників до даної послуги та дозволить в державі запустити ефективний механізм страхування сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел

1. Рубцова Н.М., Захарова Н.Ю. Оцінка існуючих страхових продуктів на ринку агрострахування України. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)* / За ред. Л.В. Синяєвої. Мелітополь. 2016. – № 3 (32). – С. 256-262.
2. Плотніков О. Страхування агросектора в Україні. URL: https://arzinger.ua/press-center/publications/strakhuvannya_agrosektora_v_ukraini/

3. Рубцова Н.М. Сучасний стан та перспективи розвитку діючої системи агрострахування в Україні. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2014. № 4 (28). С. 237-240.

УДК 332.6

*Тугова А.С.,
здобувачка 21 ФБ групи,
Рубцова Н.М.,*

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Оцінка транспортних засобів – комплекс досліджень із визначення ринкової вартості транспортного засобу на конкретну дату при появі правовідношень між фізичними і юридичними особами або державою, які пов’язані з власністю, розпорядженням і використанням транспортних засобів.

В результаті надання послуги замовник отримує Звіт про оцінку транспортного засобу, який виготовлений у повній відповідності до чинного законодавства, є офіційним документом, що має юридичну силу і в подальшому може використовуватися для цілей бухобліку підприємства, надаватися в державні органи, нотаріусу при оформленні правочинів з транспортними засобами, в страхову компанію, а також виступати доказом в судових спорах.

Законодавче регулювання оцінки транспортних засобів включає такі законодавчо-правові документи:

1. Методика товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів, затверджена наказом Міністерства юстиції України та Фонду державного майна України від 24.11.2003 № 142/5/2092, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 24.11.2003 за №1074/8395 (у редакції наказу